

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามชุดที่ 1

1. สัมภาษณ์หัวหน้าคณะลิเกต่างว ผู้กำกับ และครูฝึกในภาคเหนือ จำนวน 10 คณะ โดยสัมภาษณ์หัวหน้าคณะ 10 คน ผู้กำกับ 10 คน และครูฝึก 10 คน ซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของลิเกในภาคเหนือ

ในการสัมภาษณ์ลิเกในภาคเหนือจำนวน 10 คณะ มีผู้ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาของลิเกภาคเหนือเพียง 3 คณะ (วันชัยบารมี สุดใจนาฏศิลป์สมชายนาฏศิลป์) นอกจากนั้นให้สัมภาษณ์ว่า ไม่ทราบประวัติ โดยให้เหตุผลว่า ไม่สามารถจะจำได้เพราะลิเกเริ่มมานานแล้ว อีกอย่างหนึ่ง หัวหน้าคณะก็เป็นคนหนุ่มด้วย ส่วนอีก 3 คณะทั้งหัวหน้า ผู้กำกับ และครูฝึก ได้ให้สัมภาษณ์ว่า คนที่นำลิเกเข้ามาเผยแพร่ในภาคเหนือคือ คุณครูสะอึ่ง เป็นคนที่มีชื่อเสียงทางภาคกลาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสัมภาษณ์จากคณะวันชัย บารมี คณะนี้ได้ให้ข้อมูลที่ค่อนข้างละเอียด ผู้ให้สัมภาษณ์คือ ครูสุเทพศิลป์ อายุ 66 ปี ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ครูสุเทพได้เป็นศิษย์ของครูสะอึ่ง โดยเริ่มแรกนั้น ครูสะอึ่ง ได้นำลิเกมาเกินสายทางเหนือ และได้นำลิเกมาเผยแพร่โดยได้สอนลูกศิษย์หลายว คน โดยเริ่มที่คาบลพมพู อาเภอสาร์ภัก จังหวัดเชียงใหม่ ครูสุเทพก็เป็นคนหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูสะอึ่ง และบุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งคือ ครูจางง คนจิกก็เป็นศิษย์ของครูสะอึ่งสมัย ร.5 จากนั้นมาก็มีครูสอนลิเก สืบต่อมาเรื่อยๆ จนกระทั่งมีคณะลิเกถึงทุกวันนี้ ส่วนครูสุเทพก็เป็นครูฝึกมาตั้งแต่อายุ 21 ปี จนกระทั่งปัจจุบันก็ยังฝึกอยู่

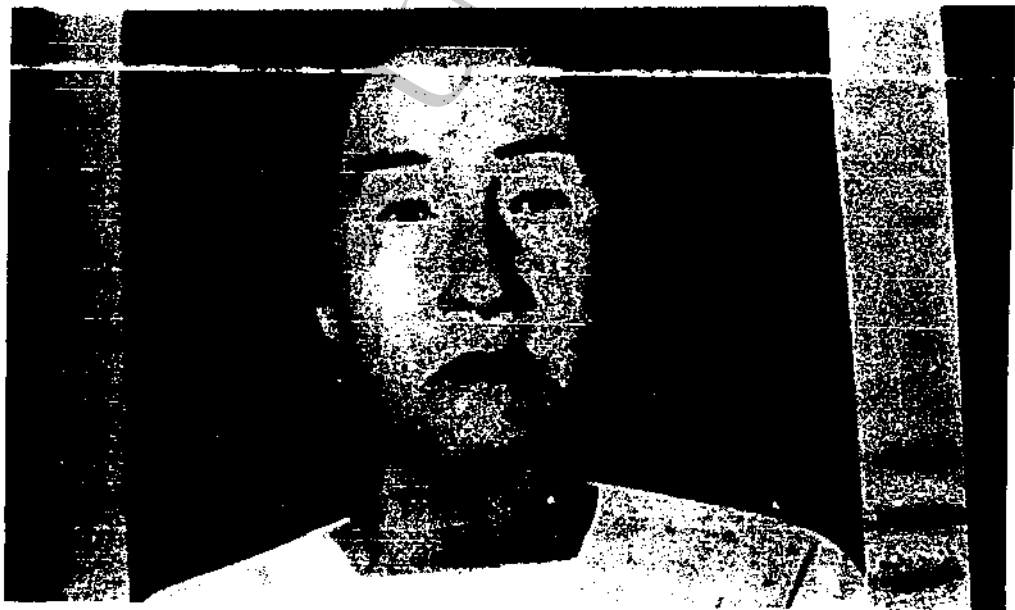
นอกจากจะได้สัมภาษณ์หัวหน้าคณะ ผู้กำกับและครูฝึกแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์บุคคลสำคัญอีก 3 คน ซึ่งรู้รายละเอียดเกี่ยวกับครูสะอึ่ง คือ

1.1.1 นายเป็ง ธรรมเสนา อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ 7 ตำบลประจวบป่า จังหวัดลาหูน ลุงเป็ง เป็นน้องภรรยาคุณครูสะอึ่งอายุ 77 ปี กล่าวว่ ครูสะอึ่ง โสพิส มีภรรยาชื่อหุด ซึ่งภรรยาครูสะอึ่ง ได้ตายไปแล้ว ประมาณ 30 กว่าปี ก็ประมาณปี 2500 หรือ 2499 ถ้ามีชีวิตอยู่ก็อายุประมาณ 80 กว่าปี เมื่อครั้งที่แต่งงานกับครูสะอึ่ง อายุประมาณ 23 ปี เพราะฉะนั้นปี พ.ศ. ที่ครูสะอึ่งนำคณะมาภาคเหนือ โดยเฉพาะที่ลาหูน ซึ่งลุงเป็งบอกว่ ครูสะอึ่งมาตั้งวง (วิก) ครั้งแรกที่บ้านล่องเขี้ยว คาบลพระกูป่า อาเภอเมือง จังหวัดลาหูน และได้ภรรยาชื่อคุณหุดนี้ แสคงว่ลิเกมาถึงล้านนาประมาณ ปี พ.ศ. 2470-2472

1.1.2 นายแบ่ง หลานภรรยาครูสะอั้ง สันนิษฐานว่า
ครูสะอั้ง เป็นคนกรุงเทพฯอยู่ที่ ประจวบฯ

1.1.3 นายบัน ลินทรธง อายุ 66 ปี เป็นลูกศิษย์
ครูสะอั้งอยู่บ้านเลขที่ 34/2 หมู่ 1 ตำบลสันคันทรง อําเภอเมือง จังหวัดลาพูน
กล่าวว่า ได้หักลิเกกับครูสะอั้งอายุ 18 ปี อยู่คณะศรีประเสริฐ กะว่าก่อนนั้น
ครูสะอั้งอายุ 50 ปีซึ่งเป็นลิเกภาคใต้ เป็นนายทหาร จากกรมศิลปกร
ได้ภรรยาที่บ้านสอง เชี่ยวไม่มีลูก และสมัยนั้น การเดินทางใช้ล้อวัว นอกจากนี้
ลุงบัน ลินทรธง ได้พูดถึงอุปนิสัยของครูสะอั้งว่าเป็นคนที่สุภาพ ไม่ค่อยพูด
พระเอกของคณะศรีประเสริฐ คือ นายนาค

จากการให้สัมภาษณ์ของคณะลิเกต่างๆ และบุคคลที่ใกล้ชิด
กับคุณครูสะอั้ง ถึงแม้ว่าจะได้ข้อมูลไม่เพียงพอ แต่ก็ทำให้ทราบว่าลิเก
ภาคเหนือนั้นได้เริ่มเกิดขึ้นโดย คุณครูสะอั้ง เป็นผู้นำเข้ามาและที่น่าเชื่อถือได้
คือ จากการให้สัมภาษณ์ของลุงเบ็ง และลุงบัน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดของ
คุณครูสะอั้งมากที่สุด

ภาพที่ 14 ภรรยาครูสะอั้ง ชื่อนางพุก ธรรมเสนา

ภาพที่ 15
น้องภรรยา
(นางพุด)
ของครูสะอั้ง

ภาพที่ 16
นายปิ่น สิทธิรงค์
ลูกศิษย์ครูสะอั้ง

ภาพที่ 17 นายสุเทพ
ครูหัตถิลิเกศณะวันชัยบารมี
ในงานพิธีไหว้ครูหัตถิลิเก
ศณะวันชัยบารมีจัดขึ้นใน
วันที่ 12 มิถุนายน 2529

ภาพที่ 18 ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์นายสุเทพครูฝึกคณะวันชัยบารมี

ภาพที่ 19 สัมภาษณ์นายทองสุข ชมหูศรี หัวหน้าคณะลิเก
คณะ สันตะยอม 2 วันที่ 4 เมษายน 2529

1.2 ทำไมถึงเลือกอาชีพในการแสดงลิเก

จากการสัมภาษณ์หัวหน้า ผู้กำกับ และครูฝึกว่าทำไมถึงเลือกอาชีพในการแสดงลิเกนั้น บ้างก็ให้เหตุผลต่างว นานาว่า เพราะพ่อแม่แสดงก็เลยแสดงตามพ่อแม่, เลือกอาชีพนี้เพราะพี่ชายบ้าง แต่อย่างไรก็ตามจากการให้สัมภาษณ์ของทุกคน คำงก็ให้เหตุผลเป็นเสียงเดียวกันว่า เหตุที่มายึดอาชีพลิเกนี้ก็เพราะมีใจรักในการแสดงลิเก และมีแรงบันดาลใจที่จะยึดอาชีพนี้ ที่สำคัญต้องการดำรงไว้ซึ่งศิลปะพื้นบ้านของไทยเรา ซึ่งนับวันศิลปะเหล่านี้มีแค่จะสูญหาย ดังนั้น หากเขาจึงยึดอาชีพนี้เพื่อจะรักษาและธำรงไว้ให้อยู่ตลอดไป

1.3 วิธีฝึกหัดการแสดงลีเกมีขั้นตอนอย่างไร

การฝึกลูกทีมเพื่อจะให้หัดลีเกนั้น แต่ละคณะก็มีขั้นตอนที่คล้ายกันถึงแม้จะไม่เหมือนกันเลยทีเดียวนะ ซึ่งพอสรุปขั้นตอนของการฝึกลีเกดังนี้คือ

- 1.3.1 ชั้นแรกก็มีการขึ้นครู โดยเสียเงิน 6 บาท ส่วนค่าสมนาคุณสำหรับครูนั้น แล้วแต่ศิษย์จะให้
- 1.3.2 ค่อยจากนั้นก็ขึ้นชั้น ไหว้ครู มีการสาบานตน คิมน้ำ คมหอกลมคาบ
- 1.3.3 เมื่อหาพิธีเสร็จแล้ว ก็เริ่มหัดตราและหัดร้อง โดยเขียนกลอนลีเกให้ก่อน
- 1.3.4 เมื่อศิษย์หัดตราหัดร้องแล้ว ผู้ฝึกก็จะสังเกตบุคลิกและความสามารถของแต่ละคนว่า ควรจะแสดงเป็นตัวไหน จะเป็นพระเอก นางเอก ตัวอิจฉา หรือตัวตลก เมื่อทราบว่าใครมีบุคลิกไปในแนวใดแล้ว ก็เริ่มให้ฝึกแสดงเป็นเรื่อง โดยเล่นตามบทก่อน หลังจากนั้น ถ้าใครสามารถค้นกลอนสค ได้ก็นับว่าเก่งแล้ว

1.4 ลีเกสมัยตั้งเดิมชอบแสดงเรื่องอะไร

ความที่คณะลีเกต่างๆ ใ้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับลีเกในสมัยตั้งเดิมชอบแสดงเรื่องอะไรนั้น คณะต่างๆ ใ้ให้ข้อมูลว่า สมัยก่อนชอบแสดงเรื่องธรรม ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทางศาสนาในคัมภีร์ไบเบิล เช่น เรื่อง บัวระวงศ์หงษ์อำมาตย์ หงษ์หิน เจ้าสุวัตร-นางบัวคา ฯลฯ ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาด้วย แต่ในเวลาเดียวกัน สมัยก่อนก็นิยมเรื่องเทศน์มาจนถึงปัจจุบัน

1.5 ลีเกสมัยก่อนกับลีเกในสมัยปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร

ลีเกในสมัยก่อนกับปัจจุบัน มีความแตกต่างกันมาก สมัยก่อนจะเล่นเรื่องธรรมหมด เป็นคำว ขอ จ้อย และในด้านการแสดงก็มีมาตรฐาน มีการร่าอย่างอ่อนช้อย อย่างเช่นพระเอกนางเอก เกี่ยวพาราสิกันกว่าจะเกี่ยวกับแต่ละที่ท้องตราเป็นบทบาท ทุกสิ่งทุกอย่างจะมีศิลปะน่าชมมากและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มมีระบำแบบมีศิลป์ ต่อมาจะเปลี่ยนมาเป็นฟลอร์โชว์ ซึ่งตอนแรกการเต้นฟลอร์โชว์เป็นการเต้นที่ไม่เชิงโป๊ ต่อมามีการแข่งขันกันระหว่างแต่ละคณะ จึงทำให้ฟลอร์โชว์กลายเป็นการเต้นที่เกินขอบเขต (เบลอชกาย) แต่สิ่งที่ทำให้กรรมการวัดผู้อาวุโส และประชาชนคิดว่าเป็นสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมซึ่งเป็นค่านิยมของชาวบ้าน จึงทำให้ ฟลอร์โชว์ค่อยจางหายไปจนกระทั่งปัจจุบันนี้ไม่มีฟลอร์โชว์ปรากฏบนเวทีลีเกแล้ว แต่สิ่งที่ยังมีอยู่ก่อนการแสดงลีเกคือ การแสดงดนตรีและมีหางเครื่องเต้นประกอบด้วย ส่วนลีเกมหาวิทยาลัยพายัพนั้นมีแต่การแสดงลีเกอย่างเดียว

ในด้านอุปกรณ์การแสดง สมัยก่อนจะใช้จุดใต้ (ซีซ่า) เป็น
เชื้อเพลิง ต่อมาใช้ตะเกียงเจ้าพายุ ปัจจุบันใช้ไฟฟ้าเพราะปัจจุบันนี้
วิวัฒนาการ ได้เจริญก้าวหน้าขึ้น

ในด้านเนื้อหาการแสดงลิเก ยังคงแสดงเรื่องธรรมจาก
คัมภีร์ไบเบิลอยู่ แต่จะใช้แสดงช่วงกลางวันเพราะกลางวันจะแสดงภาคเช้า
ตั้งแต่ 10.00 - 12.00 น. และช่วงบ่าย 13.00 - 17.00 น. ส่วนกลางคืน
จะแสดงเรื่องที่ทันสมัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันทันเหตุการณ์ ทันยุค
ทันสมัย และที่สำคัญลิเกปัจจุบันจะมีการแสดงดนตรีก่อนที่จะเริ่มการแสดงลิเก
ทางด้าน करा ปัจจุบันลิเกทางเหนือไม่มีบทบาทแล้วเพราะ
เขาถือว่าคนดูไม่ชอบ มันยึดชาติ ช้าไม่ทันใจ ดังนั้นลิเกจึงเดินเรื่องไวๆ ต้อง
เล่นเร็วทันใจ เพราะคนดูชอบ

สรุปได้ว่า ลิเกปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากลิเกในสมัย
ก่อนเพื่อว่าจะปรับปรุงให้ทันสมัยทันสมัย เพื่อเอาใจทั้งคนแก่และวัยรุ่น

1.6 สมัยนี้คนดูชอบลิเกแสดงเรื่องแบบไหน มีความแตกต่าง จากสมัยก่อนหรือไม่

สมัยนี้คนดูชอบลิเกแบบรวดเร็วทันใจ ถ้าหากเล่นยึดชาติ
อย่างสมัยก่อน ก็จะไม่มีคนดู ดังนั้นจะเห็นได้ว่าลิเกปัจจุบันไม่มีการ करा ไม่มี
บทบาท อีกประการหนึ่งปัจจุบันนี้มีภาพยนตร์ โทรทัศน์ ซึ่งดูแล้วรวดเร็วทันใจ
เพราะฉะนั้นถ้าลิเกไม่ปรับปรุงให้รวดเร็วและไม่เพิ่มดนตรีเข้ามา ลิเกก็จะ
ไม่มีคนดู ในด้านเนื้อหาเรื่องนั้นคนดูชอบเรื่องแบบสมัยนิยม แต่มีบางส่วนที่นิยม
เรื่องธรรมอยู่

1.7 ปัจจุบันนี้ผู้ชมลิเกมากหรือลดลง

คนดูสมัยปัจจุบันจะลดลง สมัยก่อนจะมากกว่า เพราะสมัย
ก่อนคนดูสนับสนุนลิเก เพราะตราบโศกที่มีงานบอยก็จะมีลิเกอยู่ คนดูจะดูลิเก
จนเลิกแสดง ไม่ยอมอมลุกจากที่นั่ง บางทีก็แสดงถึง โค้ชรุ่ง แต่ปัจจุบันนี้จะไม่นิยม
แสดงเกินเวลา 24.00 น. และปัจจุบันนี้ก็เช่นกัน คนดูหันไปนิยมภาพยนตร์
ทีวี มากกว่าที่จะสนใจลิเก แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะไม่ดูลิเก เลยยังมีบ้างที่มีคนสนใจ
เพราะระยะหลัง ลิเกมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย

1.8 สถานที่ในการแสดงลิเก ส่วนมากจะแสดงที่ไหน ช่วงใดและ ในโอกาสอะไร

ส่วนมากจะแสดงในงานบอย ซึ่งจัดขึ้นที่วัดเป็นส่วนมาก จะแสดงในเดือน
พฤษภาคม - มิถุนายน จะหยุดการแสดงในช่วงฤดูฝนเป็นเวลา 4 เดือน
ขณะที่หยุดพักนี้ ทุกคนก็ไปประกอบอาชีพอย่างอื่น เช่นค้าขาย ทานา ทาสวน
รับจ้าง สำหรับโอกาสที่แสดงก็จะแสดงตามวัด เมื่อวัดไหนมีงานสมโภช
งานฉลองแล้ว ก็จะหาลิเกมาแสดงในงาน ถือว่าประเพณีงานบอยแบบนี้จะต้อง
มีลิเกแสดงให้คนที่ร่วมงานดู สมัยก่อนนอกจากลิเกจะแสดงในงานสมโภชแล้ว
(งานบอย) ยังมีการแสดงที่วัดอีกด้วย

ภาพที่ 20 ลิเกคณะสุคติใจนาฏศิลป์แสดงที่วัดประตูป่า ตำบลประตูป่า
อำเภอเมือง จังหวัดลาหูน ซึ่งก่อนจะมีการแสดงลิเก ก็จะมีการเต้นโชว์
ซึ่งเราเรียกว่าหางเครื่อง เต้นโชว์ก่อนแสดงเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2529
(แสดงกลางคืน)

ภาพที่ 21 ลิเกคณะมีชัยนาฏศิลป์แสดงที่วัดท่าคันโจว อำเภอป่าซาง
จังหวัดลาหูน วันที่ 6 เมษายน 2529

ภาพที่ 22 ลิเกคณะสมานนาฏศิลป์แสดงที่วัดคาน้ำทิพย์
อำเภอเมือง เชียงใหม่
แสดงวันที่ 7 เมษายน 2529 เรื่อง "บ๊าระวงศ์หงษ์อำมาตย์"

ภาพที่ 23 นาง เอกคณะวันชัยบารมีแสดงที่วัดแม่สอย
อาเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2529 แสดงเรื่อง "แก้วหน้าม้า"

ปัจจุบันนี้การแสดงที่วิกยังมีอีกไหม

จากการให้สัมภาษณ์ของคณะลิเก ต่างก็ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันนี้ลิเกวิกไม่มีแล้ว เพราะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี อีกอย่างหนึ่ง คนดูจะไม่ยอมเสียเงินไปดูลิเกวิก เพราะถือว่าเสียค่าเงิน เลขยันไปดูละครโทรทัศน์ ซึ่งไม่ได้เสียเงินค่าดู และไม่ต้องออกจากบ้าน เช่นมีคณะหนึ่งบอกว่าคณะที่ลิเกกำลังแสดง และเป็นคณะเดียวกับที่ละครทางโทรทัศน์กำลังออกคนดูก็จะรีบวิ่งไปดูละครจนจบแล้วถึงจะมานั่งดูลิเกจะเห็นได้ว่าค่านิยมของโทรทัศน์ กำลังมาแรง

1.9 ปีหนึ่งๆ จะแสดงลิเกประมาณกี่ครั้ง

ตามสถิติของคณะลิเกต่างๆ สมัยก่อน จะแสดงลิเกประมาณ 70-80 ครั้งต่อปีหนึ่ง แต่ปัจจุบันนี้ ในช่วงพ.ศ. 2529 สถิติการแสดงลิเกจะลดลงมาก เหลือแค่ 30-40 ครั้งต่อปีเท่านั้น

1.10 ท่านแสดงลิเกเพื่อให้นักดูได้อะไร

จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการแสดงลิเกของคณะลิเกต่างๆ ที่ต้องการให้แก่นักดูสาวคืออันดับแรกนั้นลิเกคณะต่างๆ ต้องการให้นักดูได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อให้สมกับที่ทางเจ้าคณะวัดได้ว่าจ้างมาต้องการให้นักดู ได้รับคติสอนใจจากเนื้อหาของการแสดงลิเก เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้องว่า สิ่งไหนดีหรือไม่ดี ต้องการให้นักดูทราบว่าชีวิตของลิเกนั้นเป็นอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีกับชาวบ้าน เพื่อว่าเขาจะได้หาเวลาไปเล่นบ่อขวิด นอกจากนั้น ยังต้องการให้นักดูได้รับความรู้ในสิ่งที่ไม่เคยประสบได้เห็นถึงความสามัคคีในชาติ ทำให้นักดูได้คติสอนใจและ ได้เห็นถึงสิ่งจริงแท้

1.11 ลิเกแสดงเรื่องเกี่ยวกับจักรว วงศ์ฯ หรือไม่ ถ้ามี เพราะอะไร

คณะลิเกต่างๆ ในภาคเหนือได้ให้สัมภาษณ์ว่า ลิเกจะแสดงเรื่องเกี่ยวกับจักรว วงศ์ฯ ค่าย การเล่นลิเก เรื่องจักรว วงศ์ฯ นี้มีมาแต่แรกเริ่มแล้ว ปัจจุบันก็ยังมียู่ เพราะคณะลิเกต่างๆ มีเหตุผลหลายประการที่ยังแสดง เรื่องแบบนี้ คือต้องการที่จะอนุรักษ์เนื้อเรื่องไว้ไม่ให้สูญหาย อย่างเช่นเรื่องธรรมต่างๆ เราจะสังเกตได้ว่า เนื้อเรื่องจักรว วงศ์ฯ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ดังนั้นการแสดงลิเกจึงต้องการให้นักดูได้รู้ถึงการจงรักภักดีต่อกษัตริย์ ในการมีกษัตริย์ได้ช่วยเหลือประชาชน มีจิตใจโอบอ้อมอารี และเป็นที่น่าสังเกตว่า การแสดงเรื่องจักรว วงศ์ฯ อาจจะแสดงในตอนกลางวันเป็นส่วนมาก ส่วนกลางคืน จะเป็นแบบอิงนิยาย อย่างไรก็ตามก็แล้วแต่สถานการณ์

ภาพที่ 24 ลิเกคณะแก้วเสียงทอง แสดงที่วัดมหาวัน อําเภอเมือง
จังหวัดลาหูนเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2529 แสดงเรื่อง "รัตนามหาเทวี"

1.12 ในการแสดงลิเกแต่ละครั้งมีวิธีที่จะเลือกเรื่องแสดงหรือไม่
ในการแสดงลิเกแต่ละครั้งของคณะลิเก จะมีวิธีเลือก
เรื่องที่จะแสดงด้วยเหตุผลที่ต้องเลือกนั้น เพราะต้องการเอาใจคนดู หรือ
ชาวบ้าน ถ้าชาวบ้านชอบเรื่องในแนวใดก็จะจัดเรื่องให้ถูกใจ นอกจากจะ
เอาใจคนดูแล้ว การเลือกเนื้อเรื่องต้องอาศัยสถานการณ์ ในหมู่บ้านนั้นด้วย
อย่างเช่น สถานการณ์ในหมู่บ้านนั้น มีการหลอกลวงหญิงสาวไปขาย หรือ
เกี่ยวกับปัญหาทางครอบครัว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เช่น ฆาตกรรมที่
จังหวัดลาหูน มีลิเกแสดงออกชื่อจริงด้วย นอกจากนั้นก็ยังมีเรื่อง วังบัวบาน
ทางคณะลิเกก็จะจัดเรื่องที่มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นด้วย

ภาพที่ 25 ลิเกคณะ ส.สันตะยอม 2 แสดงที่วัดแม่สารบ้านตอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2529 แสดงเรื่อง "ปลาตะเพียนทอง"

1.13 ทางคณะลิเก ได้ทุนมาจากไหน ที่จะจ่ายแก่ลูกน้อง
ในค้ำบนทุนนั้น จากการสัมภาษณ์คณะลิเก ทำให้ทราบว่า
ทางคณะลิเก ได้ทุนจาก เจ้าภาพที่เขาหาลิเกมาเล่น แล้วก็เอามาจ่ายเป็นค่าตัว
ของนักแสดงส่วนเครื่องแต่งตัวนั้น ส่วนใหญ่นักแสดงจะต้องซื้อเอง

1.14 ค่าตัวของนักแสดงทุกคน คุณกำหนดค่าตัวแสดงอย่างไร
และค่าเวลาในการแสดงแต่ละครั้ง คุณได้รับจากผู้จัดหาลิเกอย่างไร
คณะลิเกแต่ละคณะกำหนดค่าตัวของนักแสดง ไม่เท่ากัน
อัตราแต่ละคณะกำหนด เช่น 60-150 บาท, 70-110 บาท, 50-70 บาท,
50-100 บาท แต่ข้อกำหนดที่เหมือนกันของแต่ละคณะก็คือ ไม่ถือว่าผู้แสดงที่
เป็นพระเอกนางเอก จะต้องได้ค่าตัวสูง ทางคณะลิเกจะดูที่ความสามารถ

ของผู้แสดง ผู้แสดงคนใดมีความสามารถมากแสดงได้ทุกบท ก็ได้ค่าตัวมาก และเป็นที่น่าสนใจเกินกว่า มีระยะเวลาและมีโอกาสของทุกๆ คณะ จะได้ค่าตัวสูงสุด เพราะต้องทิ้งระยะเวลาคงคเวลา

สำหรับค่าเวลาในการแสดงแต่ละครั้งนั้น คณะลิเกในภาคเหนือ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จะได้ค่าเวลาดังแต่ 2,500-5,000 บาทต่อเวลา จะเห็นได้ว่าการหาลิเกแสดงครั้งหนึ่งๆ นั้น ต้องเสียค่าจ้างสูงมาก

1.15 ประเพณีของคณะ เช่น การขอยกยซึ่งกันและกัน การไหว้ครู มีหรือไม่มี และปฏิบัติกันเมื่อไร อย่างไร คณะลิเกต่างๆ มีประเพณีประจำ ซึ่งประเพณีเหล่านี้ทุกๆ คณะจะต้องมีและถือปฏิบัติตามประเพณีที่กล่าวมานี้ก็คือ

1.15.1 ประเพณีการขอยกยซึ่งกันและกัน

ประเพณีนี้ จะกระทำเมื่อเลิกแสดงลิเกในวันสุดท้ายของการแสดง ผู้ที่มีอายุน้อยจะต้อง ไปขอขมาผู้เฒ่าผู้โสดว่า เพราะถือว่าเวลาที่แสดงนั้น ได้มีการล่วงละเมิดกัน จะคว้าวาจวหาบคาย หรือ การกระทำถือว่าสิ่ง เหล่านี้เป็นการเล่น

1.15.2 ประเพณีการไหว้ครู

การไหว้ครูจะมีอยู่ 2 อย่าง คือ ประเพณีการไหว้ครูของแต่ละคณะ (เลี้ยงใหญ่) จะทำทุก ๆ ปี ปีละ 1 ครั้ง จะนิยมทำกันในเดือนมิถุนายน วันพฤหัสบดี จุดประสงคที่หา เพื่อขอขมาลาโทษครู ในการละเมิดสิ่งต่างๆ และเป็นการระลึกถึงบุญคุณของครูที่ได้สั่งสอนมา ประเพณีการไหว้ครูอีกแบบหนึ่งก็คือการไหว้ครูก่อนการแสดง จะกระทำทุกๆ ครั้งที่จะเริ่มการแสดง ภาคเหนือเรียกว่าพิธีโหมโรง นักแสดงทุกคนจะต้องเข้าพิธีนี้ โดยหันหน้าไปทางภายในที่จัดไว้ตรง เสากลางหลัง โรงลิเก ภายในนี้เรียกว่า พ่อแก่ เป็นสิ่งที่ลิเกทุกคนจะต้องนับถือ ซึ่งเป็นความเชื่อของคนที่เป็นลิเก พ่อแสดงลิเกเสร็จ ก็มีการลาโรง

1.16 หากไม่ถึงมีการไหว้ครู

คณะลิเก ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุที่มีการไหว้ครูเพราะ เป็นจารีตประเพณี ปีหนึ่งจะทำ 1 ครั้ง อีกอย่างหนึ่ง เป็นครูที่ลิเกทุกคน จะต้องนับถือซึ่งอาจจะมาจากประเทศอินเดีย ศรีลังกา และประเทศที่นับถือพุทธศาสนา ตัวอย่างคาไหว้ครู

ภาพที่ 26 "ถาผี"
หัวถาผีที่ลิเกทุกคน
จะต้องยกย่องนับถือ
และลิเกทุกคนจะ
เรียกว่า "พ่อแก่"

ภาพที่ 27 ภาพนี้เป็นพิธีไหว้ครูก่อนการแสดง เรียกว่า "พิธีโหมโรง"
ในภาพนี้ นายสุใจหัวหน้าคณะสุใจนาฏศิลป์กำลังประกอบพิธี
(ถ่ายวันที่ 5 เมษายน 2529)

คาไหว้ครู

ไตรสรณคม

นะโม ศัสสะ ณะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า 3 ทน)
พุทธัง ะระรัง คัจฉามิ ัมมัง ะระรัง คัจฉามิ
สังฆัง ะระรัง คัจฉามิ

หุคิัมปิ พุทธัง ะระรัง คัจฉามิ หุคิัมปิ ัมมัง ะระรัง คัจฉามิ
หุคิัมปิ สังฆัง ะระรัง คัจฉามิ
ตะคิัมปิ พุทธัง ะระรัง คัจฉามิ ตะคิัมปิ ัมมัง ะระรัง คัจฉามิ
ตะคิัมปิ สังฆัง ะระรัง คัจฉามิ

อิติปิโส

อิสะวาสุ สุสะวาอิ อิมังอัคคี พาหุงบุบผัง อรหังสัมมา สัมปชฌา
มินาสันตุ อิมาระสมัง ครุกันตัง มีพันตะเต โยโธโส ด้บโมโห คนทั้งหลาย
ลัควาโหตุ ขอเชิญ คุณครูมาสถิต อยู่ในหัวใจของข้าพเจ้า ทูทว คน ทูทว
พระองค์ ทั้งครุคัน ครุปลาย ครุตาช ครุยัง ครุณะครุณา ครุพิกลักงำ ครุสัง
ครุสอน ครุฉิ่ง ครุฉาก ครุระนาค ตะโพน รามะนา พระอินทร์ พระพรหม
พระยายมราช ครุช นาคหน้า และไอศวร พระฤาษีคาวัว ฤาษีคาไพ ฤาษี
นารายณ์ ฤาษีนารอด ฤาษีบรรลัย โกรธ อยู่ในถ้ำและคูหา ขอให้มาสิงสู่ยังจิตใจ
ยังเนื้อตัวของข้าพเจ้า ทูทว คน ทูทว พระองค์ เหนอ อะจะคะมะ
ตั้งนั้นจึงต้องมีการหาพิธีไหว้ครู เพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์

1.17 ทาไมเวลาแต่งงาน ผู้แสวงสิเกถึง เสกศาลาลงในแบ้ง
มีความเชื่อยังง

เหตุที่ผู้แสวงสิเกเสกศาลาลงในแบ้ง เพราะเป็นความเชื่อ
ว่าเป็นเมกตามหานิยม ทาแล้วทาให้คนรัก คนชอบ ครึงใจคนคูและทาให้
มีมหาเสน่ห์

1.18 คุณคิดว่าในอนาคตสิเกในล้านนาจะเป็นยังงค่อไป

บ้างก็ว่าจะเจริญขึ้น แต่ส่วนใหญ่ เห็นว่า จะคงลคลง
ถ้าหากเหตุการณ์เป็นเหมือนปัจจุบัน กล่าวคือ ปัจจุบันนี้ สิเกชาคนสนับสนุน
ทั้งว ที่สิเกก็เป็นสิลปพื้นบ้าน อีกอย่างหนึ่ง เศรษฐกิจเต็ชวนี้ไม่ค่อยคิ ยังสิเก
เป็นการละเล่นที่ผู้จ้างต้องเสียค่าจ้างแพง และสมัยนี้ คนคูก็ไม่ค่อยชอบคูสิเก
เพราะคนคูหันไปสนใจสิ่งใหม่ว ที่น่าสนใจกว่า นั่นก็คือ สนใจด้านภาพยนตร์
ทีวี ยิ่งภาพยนตร์ที่ผู้จ้าง จ้างมาฉายมักจะมีราคาค่าน้อยกว่า สิเก อีกประการ
หนึ่งทีคิดว่าในอนาคตสิเกจะไม่ค่อยมีเพราะว่า ไม่มีเด็กทีจะมาหาคสิเก ไม่มี
ใครทีจะสืบทอดคสิลปะนี้ไว้ เด็กสมัยนี้ไม่นิยมของโบราณ คิดว่าไม่ทันสมัย

จึงไม่ค่อยจะมีใครต้องการทัศนิก ดังนั้นก็เหลือแต่บรรดาทัศนิกที่ยังหลงเหลืออยู่ ซึ่งนับวัน พวกนี้สังขารก็จะต้องร่วงโรยในที่สุด ทัศนิกก็อาจจะสูญไป แต่ถ้าทัศนิกมีคนคอยสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีอยู่เป็นศิลปะพื้นบ้าน ทัศนิกก็คงจะมีอยู่คู่กับงานสมโภชตลอดไป

2. สัมภาษณ์นักแสดงชาย หญิง จำนวน 50 คน

2.1 ในบรรดานักแสดงของคณะทัศนิกทั้ง 10 คณะ ซึ่งนักแสดงเหล่านี้ มีทั้งพระเอก นางเอก ผู้ร้าย ผู้แสดงเป็นเจ้า ต่างก็ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับคำถามที่ว่ามาแสดงทัศนิกทำไม ไปต่างๆ นานา บ้างก็ว่า มาแสดงทัศนิกเพราะ พ่อแม่เป็นทัศนิกจึงต้องสืบเชื้อสายตามพ่อแม่ แต่เป็นที่สังเกตว่า ถึงแม้บางส่วนจะมาแสดงทัศนิกในชั้นแรกนั้นจะไม่ชอบทัศนิก แต่ในที่สุดต่างก็ให้สัมภาษณ์ว่าเมื่อคลุกคลีกับลิเกนานๆ และยังมีเชื้อสายทัศนิกอยู่ก็ทำให้มีใจชอบการแสดงทัศนิกและนักแสดงทุกคน จะมีทัศนิกที่ตรงกันว่า เหตุที่มาแสดงทัศนิกนั้น เพราะมีใจรักใจชอบ ในศิลปะพื้นบ้านของไทย

2.2 ถ้าชอบแสดงทัศนิก ทำไมถึงชอบ

ผู้แสดงกล่าวว่า การแสดงทัศนิกทำให้สนุกสนาน มีจิตใจร่าเริง และชอบความสวยงามของการแสดงทัศนิก นอกจากนี้ยังมีนักแสดงที่มาจากครอบครัวลิเกให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ชอบแสดงทัศนิกนั้น เพราะแสดงมาตั้งแต่เด็ก ทำให้คลุกคลีกับลิเก ซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านของไทยเรา

2.3 สมัยนี้ผู้ชม ชอบดูทัศนิกแสดงเรื่องแบบไหน มีความแตกต่างจากสมัยก่อนหรือไม่

คนดูสมัยนี้ชอบดูทัศนิกประยุกต์ เช่น มีเพลงลูกทุ่งเข้ามาแทรกในการแสดงทัศนิก เนื้อเรื่องก็เป็นเรื่องที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ปัจจุบันที่เป็นอยู่ ซึ่งแตกต่างจากคนดูในสมัยก่อนมาก คือคนดูในสมัยก่อน จะชอบดูทัศนิกไปในเรื่องแบบโบราณ เป็นเรื่องธรรมคาสอน ที่มีแต่เดิมแล้ว เช่น เรื่องบัวระวงค์-หงษ์อำมาตย์ หงส์หิน เจ้าสุวัตรนางบัวคำ เป็นต้น

2.4 ทำไมคุณถึงเลือกอาชีพทัศนิก

สาเหตุก็เพราะว่า ทำให้จิตใจร่าเริงแจ่มใส และได้รับประสบการณ์จากการเล่นลิเก อีกหนึ่งยังได้กำไรชีวิตด้วย มาเล่นลิเกเพราะไม่มีอะไรจะทำในช่วงหน้าแล้ง ซึ่งว่างจากการทำนา ก็หันมาฝึกอาชีพทัศนิก เพราะครูบาอาจารย์ชักชวนมา เพราะมีใจรักในด้านศิลป์ และอาชีพแบบนี้เป็นอาชีพอิสระ นอกจากนี้เหตุที่มามีอาชีพนี้ก็คือเพราะถือว่า ศิลปิน เป็นกำลังใจ ที่จะให้ลิเกอยู่ต่อไป

ภาพที่ 28 นักแสดงสุจริตใจนาฏศิลป์ แสดงกลางวันที่วัดพระคูบัว อาเภอเมือง
ลพบุรี แสดงเรื่อง "บัวชายบึง" เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2529

ภาพที่ 29 ความซุกมุ่นวันวายหลังโรงคณะสมชายนาฏศิลป์แสดงที่
วัดศรีโสภา อาเภอเมือง เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2529

ภาพที่ 30 นักแสดงชายหญิง ของคณะสุคติใจนาฏศิลป์ ในภาพนี้จะเห็นว่า คนกลางนั้นเป็นแม่ของนางเอกที่ขึ้น ซ้ายมือ

2.5 คุณได้รับการฝึกฝึกละเอียดอย่างไร

การฝึกฝึกละเอียดประเภทต่างๆก็ได้รับการฝึกมาไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ครูฝึก หรือแม้แต่วิธีฝึกแต่อย่างไรก็ตาม วิธีฝึคนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกัน เพียงแต่ครูฝึกคนไหนสอนละเอียดหรือไม่ว่าจะละเอียดเท่านั้น และจากการสัมภาษณ์บรรดานักแสดงชายหญิง ต่างๆ บ้างก็ไม่ได้ฝึกโดยตรง แต่เป็นประเภทแบบครูฝึกลัดจ่า คือคุณอื่นเล่นแล้ว จากวิชาท่าทางการร้องเพลงเอาเอง บางคนก็แสดงเป็นตัวประกอบก่อนพอเล่นได้บ้างแล้ว ก็เริ่มแสดงเป็นตัวเด่นบ้าง แต่โดยสรุปแล้ว นักแสดงต่างๆ ที่ได้ให้สัมภาษณ์นั้น จะกล่าวถึงวิธีฝึกว่า จะใช้เวลาฝึกกันเป็นเดือน บางคนก็เป็นปี ๖ โดยขั้นแรกก็จะหักรำ ท่อมาก็หักเพลง พอเข้าใจแล้วก็จะเริ่มแสดง โดยแสดงลิเก ในรอบก่อน ลิเกในรอบหมายถึงความว่า นักแสดงมีบทสำหรับท่องจำอยู่แล้ว และไม่แสดงนอกเหนือไปจากบทนั้น

2.6 ได้ทุนจากไหน เอามาใช้จ่ายกับเครื่องแต่งตัว และได้รับค่าตัวแสดง เท่าไรต่อเวลา

ในด้านเครื่องแต่งตัวของนักแสดง นักแสดงจะหามาเอง โดยได้ทุนจากการรับค่าตัวแต่ละครั้งแต่มีอยู่บางคณะ หัวหน้าจะหาเครื่องแต่งตัวให้ สำหรับค่าตัวของนักแสดง ไม่จำกัดว่าพระเอกจะต้องได้สูงสุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักแสดง โดยเฉลี่ยแล้ว ค่าตัวจะตั้งแต่ 70-100 บาทต่อเวลา

2.7 ลิเกในสมัยก่อนกับลิเกในปัจจุบันมีความแตกต่างและมีการเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร

ลิเกในสมัยก่อนกับลิเกในปัจจุบัน มีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ลิเกสมัยนี้ ไม่เหมือนสมัยก่อน การรำก็ไม่มี การร้องก็ไม่นึกเคี้ยว ไม่มีจ้อย ไม่มีขอเหมือนสมัยก่อน แค่มุกกลางๆ ก็เริ่มมีผลขอโชว์ขึ้นมาเพื่อจูงใจคนหนุ่ม แต่ปัจจุบันนี้ ผลขอโชว์ไม่มีแล้ว ปัจจุบันนี้ลิเกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ไปจากเดิม มีการเพิ่มดนตรีประกอบการเล่นลิเก เครื่องแต่งตัวก็สวยงามกว่าการแสดงก็แสดง ได้รวดเร็วทันใจ ไม่ยืดเยื้อ เรื่องที่เล่นก็ประหมัดให้เข้ากับชีวิตประจำวัน สรุปลแล้วลิเกสมัยนี้ มีการประหมัด วิจารณ์การ ได้ทันสมัย

2.8 ปัจจุบันนี้ผู้ชมลิเกมีมากหรือลดลง

ปัจจุบันนี้ผู้ชมลิเก ไม่เหมือนกับสมัยก่อน สมัยก่อนนั้นผู้ชมลิเกจะมากกว่า โดยสังเกตได้จาก ลิเกจะมีงานแสดงที่วิกด้วย นอกจากงานบอย งานวัด ผู้ชมยอมเสียเงินเข้าไปดู เพราะต้องการดูลิเก อีกอย่างหนึ่ง ลิเกสมัยก่อนมีมาตรฐาน มีการแสดงแบบลิเกจริงๆ ค่านิยมของลิเกตอนนั้นสูงมาก ผิดกับปัจจุบันนี้ผู้ชมลิเกจะลดลง ลิเกจะถูกได้ที่เฉพาะงานวัดเท่านั้น ไม่มีลิเกวิกอีกแล้ว บางแห่งงานวัดก็ไม่มีลิเก เพราะเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ไม่ค่อยดีเท่าไร ทางวัดก็หันไปสนใจภาพยนตร์แทน ซึ่งค่าจ้างน้อยกว่า การจ้างลิเกมาแสดง อีกอย่างหนึ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดจากการให้สัมภาษณ์ของนักแสดงว่า อัตราเฉลี่ยของการแสดงลิเก แต่ละปีนั้นปัจจุบันมีอัตราเฉลี่ยน้อยมาก สมัยก่อนจะแสดง 100 กว่าเวลาต่อปี แต่เดี๋ยวนี้อย่างมากที่สุดก็แค่ 30 กว่าเวลาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันนี้ลิเกได้มีการปรับปรุง เพื่อให้ทันยุคทันสมัย เพื่อว่าลิเกจะได้อยู่ในความนิยมของผู้ชมตลอดไป

2.9 สถานที่ในการแสดงลิเก ส่วนมากจะแสดงที่ไหน ช่วงใด และในโอกาสอะไร

สถานที่ในการแสดงลิเก จะแสดงตามที่ต่างๆ ที่เจ้าภาพได้หาใบเล่น จะแสดงในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน สำหรับโอกาสในการแสดงนั้น จะแสดงในงานบอย งานสงกรานต์ งานประเพณีต่างๆ งานของคริสเตียน (ลิเกมหาวิทยาลัยพายัพ)

2.10 สมัยก่อนนอกจากลิเก จะแสดงในงานสมโภชแล้ว ยังมี การแสดงที่วิกอีกด้วย ไม่ทราบว่าปัจจุบันนี้ยังมีอีก ไหม สมัยนี้ไม่มีลิเกแสดงที่วิกอีกแล้ว โฆษกนักแสดง ได้ให้เหตุผลว่า เพราะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี คนดูไม่ชอบเสียเงินเข้าไปดู

2.11 ปีหนึ่งๆ จะแสดงลิเกประมาณกี่ครั้ง ในตำนานสมโภช และงานวิก
แต่ละปีของนักแสดงนั้น จะเห็นได้ว่า ปีหนึ่งจะแสดงลิเก 30-40 ครั้งต่อปี ส่วนงานวิก ไม่มีแสดงแล้ว

2.12 คุณแสดงลิเกเพื่อให้นักดูได้อะไร
นักแสดงต้องการที่จะให้บางสิ่งบางอย่างแก่คนดูโดยอันดับแรก ต้องการให้นักดูได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินจากการชมลิเก, ต้องการให้นักดูได้รับเนื้อหา ซึ่งเนื้อหานั้นได้สอดแทรกคติสอนใจ และในเนื้อหานั้น จะต้องมีกุศกรสทั้งรัก โศก ทลก และคติสอนทั้งทางศาสนา และสังคม ต้องการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านไทย นอกจากนี้ยังต้องการเชื่อมความสัมพันธ์กับคนดูด้วย และประการสุดท้าย นอกจากจะแสดงลิเกเพื่อให้นักดูได้รับคติสอนใจแล้ว การแสดงลิเกยังเป็นการสอนใจแก่นักแสดงด้วย

2.13 เนื้อหาลิเก ได้คติสอนหรือไม่
เนื้อหาลิเกนั้น ทุกเรื่องจะต้องมีคติสอนใจ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องทางสังคมและศาสนา ทางด้านสังคมก็อย่าง เช่น เรื่องเกี่ยวกับปัญหาในครอบครัว เรื่องอิทธิฤทธิ์ยาพิษ อย่าง เช่น ลิเกคณะหนึ่ง ได้ให้ตัวอย่างลิเก เรื่อง "ปลาตะเพียนทอง" ในเรื่องนั้น ตัวอิฉฉาถูกจากคุณเพราะไปหาร้าย ตัวเอก แต่สุดท้ายตัวเอกเป็นคนช่วยให้ตัวอิฉฉาได้รอดพ้นจากข้อหา ดังนั้น จะเห็นว่าเรื่องนี้ได้ให้ข้อคิดที่ว่า ไม่ได้ริษยาอาฆาตแค้นใคร นอกจากลิเกเรื่องนี้แล้ว ก็มีอีกมากที่คณะลิเกได้ยกตัวอย่างให้มา แต่ในที่นี้จะขอยกเพียง ตัวอย่างเดียวเท่านั้น

2.14 ลิเกแสดงเรื่องเกี่ยวกับจักรว วงศ์ หรือไม่
การแสดงลิเกนอกจากจะแสดงเรื่อง ไบในแนวสมัยนิยมแล้ว การแสดงเรื่องเกี่ยวกับจักรว วงศ์ ก็มีอีก แต่ก็ไม่มากเหมือนสมัยก่อน

2.15 ในการแสดงลิเกแต่ละครั้งมีวิธีเลือก เรื่องที่จะแสดง ไหม
นักแสดงลิเกบอกว่าจะต้องมีการเลือก เรื่องที่จะแสดงทุกครั้ง เพราะต้องการเอาใจคนดู ถ้าคนดูชอบเรื่องไบแนวใด ทางคณะก็จะจัดให้ตรงกับความประสงค์ของคนดูเพื่อว่า ถ้าหากคนดูถูกใจเขาจะได้หาลิเกคณะนี้ไปแสดงอีก

2.16 อยากทราบถึงประเพณีของคณะ เช่น การขอภัย
ซึ่งกันและกัน การไหว้ครู

สำหรับประเพณีของคณะลีเก่นั้น ก็มีประเพณีการขอโทษกันประเพณีนี้ทำเมื่อ
เวลาเลิกแสดงลีเกในวันสุดท้ายเป็นการขอขมาลาโทษ ที่ได้ล่วงเกินกัน
ในเวลาแสดง เช่นในเวลาแสดง คนแก่แสดงเป็นคนใช้ของคนหนุ่ม อย่างนี้
เป็นคั้น ส่วนการไหว้ครูนั้น ก็เป็นประเพณีหนึ่งที่ทำกันทุกว ปี และนอกจากนี้
ยังมีการไหว้ครู ตอนจะเริ่มแสดงลีเก โดยจะมีการโหมโรง และนักแสดง
ทุกคน จะต้องหยุดทาทูระส่วนตัวทุกคนต้องหันมาพนมมือไหว้ครูกันทุกคน

2.17 ทำไมถึงมีการไหว้ครู

ที่มีการไหว้ครู เพราะเป็นการระลึกถึงครูที่ได้ประสิทธิ์
ประสาทวิชาให้ และสิ่งของทุกอย่างที่เป็นอุปกรณ์ของลีเก ก็ถือว่าเป็นของมี
ครูหมก เช่น ระนาด ฉิ่ง กลอง ฉาบ ตะโพน เหล่านี้ ห้ามทุกคนเอาเท้า
ไปเหยียบหรือเดินข้ามกัน

2.18 ทำไมเวลาแต่งหน้า ผู้แสดงถึง เสกคาถาลงในแป้ง
มีความเชื่ออย่างไร

เวลาแต่งหน้าจะเสกคาถาลงในแป้ง เพื่อเป็นมนต์นิยมน เชื่อว่าคนดูจะได้รัก
ได้ชอบ และสามารถมีเสน่ห์ดึงดูดใจคนดู

2.19 ท่านคิดว่าในอนาคตลีเกในล้านนาจะเป็นอย่างไรต่อไป

ไม่ทราบอนาคตที่แน่นอนของลีเก แต่ถ้าลีเกยังอยู่ในสภาพ
ปัจจุบันนี้ก็อีกต่อไป ลีเกก็อาจจะสูญหาย สภาพปัจจุบันของลีเกขณะนี้เกือบจะ
ย่ำแย่ เช่นไม่ค่อยมีคนจ้างลีเกไปแสดง นักแสดงมีแต่คนเก่า ไม่มีนักแสดง
หน้าใหม่เพิ่มขึ้นมา ผู้ชมหันไปสนใจมหรสพอย่างอื่นมากกว่า เมื่อเหตุการณ์
เป็นเช่นนี้ นักแสดงลีเก กล่าวอีกหน่อยพวก เขาจะไม่มียานหา จะต้องกลายเป็น
เป็นคนว่างงาน เป็นปัญหาสำหรับประเทศ ดังนั้นนักแสดงทั้งหลาย ต่างกล่าว
เป็นเสียงเดียวกันว่า ขอให้ช่วยสนับสนุนลีเกให้คงอยู่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป
เพราะลีเก เป็นศิลปะพื้นบ้านของภาคเหนือ ขอให้ช่วยอนุรักษ์และให้อยู่ในความ
นิยมของคนดูเหมือนสมัยก่อนต่อไป

ภาพที่ 31 การแต่งหน้าซึ่งจะต้องเสกแป้งลงในมือก่อน ภาพนี้เป็นภาพของพระเอกคณะสุทัศน์ศิลป์ แสดงที่วัดเมืองจี่ อาเภอเมือง จังหวัดลาพูน เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2529 แสดงเรื่อง "บัวระวงศ์หงษ์อำมาตย์"

3. สัมภาษณ์ผู้ชม

ในการออกไปสัมภาษณ์คณะลิเก นักแสดง ตามสถานที่ต่างๆ ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับลิเกในภาคเหนือ นอกจากนั้น ทางค้ำานผู้ชม ก็มีล่วนช่วยในการให้ข้อมูลเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นครู พ่อค้า หญิงชรา ชายชรา คนหนุ่มสาว พระและกรรมการวัด ดังจะได้ทราบรายละเอียดจากการสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวต่อไปนี้

3.1 สัมภาษณ์ครูจนวน 10 คน

3.1.1 ชอบคูลิเกไหม

ครู 4 ท่านบอกว่าชอบ อีก 6 ท่านบอกว่าพอนดูได้ และชอบคูลิเกเพราะว่า ดูแล้วสนุกดี และอีกอย่างหนึ่ง เป็นศิลปะของพื้นบ้านด้วย อีก 6 ท่านที่พอนดูได้ให้เหตุผลว่า ภูเก็ต หรือ ไม่ภูเก็ต

3.1.2 ลิเกในสมัยก่อนกับปัจจุบันแตกต่างกันยังไง

ในด้านความแตกต่างกันนั้น มีอยู่หลายว ค้ำาน

- กล่าวคือ - ในด้านการร้อง การร่า
การร้องการร่าของลิเก สมัยก่อน จะมีแบบแผนกว่าสมัยนี้ สมัยนี้
ยัง ใจก็ได้ ขอให้เล่นเป็นกีฬอ
- ในด้านพาหนะ
สมัยก่อนจะใช้ล้อวัวเป็นพาหนะในการเดินทาง แต่สมัยนี้
เลิกใช้แล้ว
 - การแต่งกาย
สมัยก่อนมีเสื้อผ้าน้อยกว่า นักแสดงทุกคนจะแต่งตัวชุดเดียวตลอด
เรื่อง ส่วนสมัยนี้ ทุกๆ เรื่องจะมีการเปลี่ยนเสื้อผ้าไม่ซ้ำกัน
 - ในด้านการรับงาน
สมัยก่อนจะมีงานมาก ไม่ว่าจะ เป็นงานแต่งงาน การบวชต่างๆ
ก็จะมีลิเก เป็นมหรสพทุกงานแต่เดี๋ยวนี้ จะ เห็นมีแต่งงานบอชเท่านั้น
และบางครั้งงานบอชก็ไม่เอาลิเก แต่จะ เอามหรสพอย่างอื่นแทน
เพราะคนจะนิยมมากกว่า
- 3.1.3 ชอบส่วนไหนของการแสดงลิเก
ในการสัมภาษณ์ครบถ้วนท่านก็ว่าชอบที่ตลก
บางท่านก็ว่าชอบที่บอชให้ ซึ่งรสนิยมเช่นนี้
ก็แล้วแต่ละบุคคล
 - 3.1.4 คุณคิดว่าลิเกให้อะไรแก่คุณไหม
ลิเกมีประโยชน์ต่อหลายๆ คน เช่น การให้ข้อคิด
ซึ่งกันและกันซึ่ง เนื้อของลิเกล้วนแล้วแต่มีคติ
สอนใจทั้งสิ้น และครูหลายท่านก็กล่าวว่า บางที
ถ้าผู้แสดงพูดนอกเรื่อง เกินไปหรือพูดคาหยาบมาก
ก็จะทำให้ดูเรื่อง ไม่สนุก
 - 3.1.5 คุณคิดว่าอนาคตของลิเกเป็นอย่างไร
ครูทุกๆ ท่านต่างกล่าวว่า เป็นเสียงเดียวกันว่าใน
อนาคตลิเกจะต้องลดลงหรือสูญหายไปแน่ เพราะ
ไม่ค่อยมีคนดู อีกอย่างหนึ่งบรรดานักแสดง
ปัจจุบันนี้ จะ ไม่มีค้ออาชีพลิเกเป็นอาชีพหลัก แต่จะ
ถือเป็นงาน อติเรกเท่านั้น เพราะถ้าหากยึด
อาชีพลิเกเป็นหลัก ก็จะไม่พอกิน ไม่พอใช้จ่าย
และนอกจากนี้ ครูยังให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าหาก
ประชาชน รัฐบาล หันมาสนใจลิเก และอนุรักษ์
ให้มีตลอดไป ลิเกก็คงจะอยู่เป็นศิลปะพื้นบ้าน
ของไทย

3.2 สัมภาษณ์พ่อค้า จำนวน 20 คน

3.2.1 ชอบคูลีเกหรือไม่ ถ้าชอบทำไมถึงชอบ และถ้าไม่ชอบเป็นเพราะอะไร

จากการสัมภาษณ์พ่อค้าถึงความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อลิเก พ่อค้าจำนวน 11 คน ไม่ชอบคูลีเก เพราะถือว่าไม่ได้ตั้งใจมาคูลีเก แต่มาขายของ แต่ในส่วนที่ชอบคูลีเก จำนวน 9 คนพ่อค้าให้สัมภาษณ์ว่าที่ชอบคูลีเกนั้น เพราะคุณแล้วลิเกมีเนื้อหาคติสอนใจดี อีกอย่างหนึ่ง ลิเกยังเป็นศิลปะพื้นบ้านของไทยเราและเป็นประเพณีที่คู่กับงานบอยหลวง

3.2.2 ลิเกในสมัยก่อนและปัจจุบัน มีความแตกต่างกันไหม ลิเกในสมัยก่อนกับปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกัน

มาก เช่น ในด้านการรำ การร้อง จะไม่เหมือนกัน สมัยก่อนการร้องจะมีมาก การรำก็อ่อนช้อยกว่าปัจจุบัน ในด้านเนื้อเรื่องนั้นสมัยก่อนจะแสดงเรื่องในธรรม ปัจจุบันเนื้อเรื่องจะประหมุกทำให้เข้ากับชีวิตประจำวัน

3.2.3 คนที่ชอบส่วนไหนของการแสดงลิเก และชอบเรื่องแบบไหน

ความคิดเห็นส่วนตัวของพ่อค้าแต่ละคน ย่อมไม่เหมือนกัน แต่เท่าที่ผู้วิจัยได้รวบรวมถึงความคิดเห็นของพ่อค้าที่ว่า ชอบकुส่วนไหนของการแสดงลิเกนั้นก็ได้รับคำตอบว่า ชอบที่การร้องการรำ ทลก การแต่งตัว และชอบकुที่ฉากประกอบ ส่วนในด้านเนื้อเรื่องนั้นชอบकुเรื่องธรรม เรื่องชีวิตชาวบ้าน แต่ส่วนมากจะพูดว่าลิเกนั้น จะต้องเป็นเรื่องที่มีhurst คือชีวิตรัก โศกและ ทลก เศษ

3.2.4 คิดว่าลิเกให้อะไรแก่คุณไหม

ลิเกนั้นมีประโยชน์สำหรับพ่อค้า เช่น ลิเกทำให้ได้รับความสนุกสนาน สอนการให้อภัยกัน และที่สำคัญที่สุดลิเกให้คติสอนใจ เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

3.3 สัมภาษณ์แม่ค้า จำนวน 25 คน

3.3.1 คุณชอบคูลีเกหรือไม่ ถ้าชอบทำไมถึงชอบ และถ้าไม่ชอบเป็นเพราะอะไร

การสัมภาษณ์แม่ค้าก็ได้รับคำตอบ เช่นเดียวกับพ่อค้า คือ แม่ค้าจำนวน 10 คนบอกว่าไม่ชอบเพราะว่าคุณแล้วซ้ำซาก ไม่เคยสนใจคุณและมัวแต่ยุ่งขายของ ในส่วนที่ชอบคูลีเก จำนวน 15 คนนั้นให้เหตุผลว่า คูลีเกทำให้มีชีวิตรู้ว่าคุณแล้วสนุกสนานเพลิดเพลิน

3.3.2 ลิเกในสมัยก่อนและปัจจุบันมีความแตกต่างกันไหม ลิเกในสมัยก่อนกับปัจจุบัน มีความแตกต่างกันคือ

ลิเกสมัยก่อนแสดงแบบในธรรม ปัจจุบันแสดงไปในแนวละครและมีการประหมุกที่ปรับปรุงขึ้นมามีทั้งคนตรีและลิเก นอกจากนี้ในด้านกาแต่งตัวก็ไม่เหมือนเดิม ปัจจุบันสวยงามกว่า เปลี่ยนไปตามยุคสมัย การแสดงปัจจุบันจะรวดเร็วทันใจ คาสนวนาในเนื้อเรื่องก็มีอิสระ พูดนอกเรื่องได้ ไม่ได้อยู่ในกรอบเหมือนสมัยก่อน

3.3.3 ชอบส่วนไหนของการแสดงลิเกและชอบเรื่อง
แบบไหน

ชอบทุกอย่าง โดยเฉพาะบทกลส่วนเนื้อเรื่องนั้น ชอบดูเรื่องแบบคำวาทธรรม
เพราะดูแล้วให้อรรถรสใจดี

3.3.4 ลิเกให้อะไรแก่คุณไหม

ลิเกนั้น มีประโยชน์ต่อแม่ค้า ลิเกดูแล้วทำให้จิตใจ
สบาย มีความรักกัน สามัคคีกัน มีการเคารพนับถือพระมหากษัตริย์มากยิ่งขึ้น
และที่จะขาดไม่ได้ คือลิเกให้อรรถรสใจ ซึ่งการแสดงบางเรื่องอาจจะไม่
ตรงกับชีวิตจริงของใครคนใดคนหนึ่งก็ได้

3.4 สัมภาษณ์หญิงชรา จำนวน 30 คน

3.4.1 ชอบดูลิเกหรือไม่ ถ้าชอบทำไมถึงชอบและถ้า
ไม่ชอบเพราะอะไร

ในการสัมภาษณ์หญิงชรา ไม่มีแม่แต่คนเคี้ยวที่จะตอบว่า ไม่ชอบดูลิเก หญิงชรา
ทุกคนที่ให้สัมภาษณ์ต่างก็พูดว่า ชอบดูลิเก โดยให้เหตุผลต่างๆ กัน บางคน
ก็บอกว่า เพราะสนุกสนานดี และบางคนก็ตอบว่า เพราะลิเกแสดงเรื่อง
ในธรรมนั้นคนแก่แล้วสามารถเข้าใจเนื้อเรื่อง เพราะเนื้อเรื่องมีมา
ก่อนแล้ว เช่น เรื่อง บั้วระวงศ์ - หงษ์อำมาตย์ หงษ์หิน

3.4.2 ลิเกสมัยก่อนกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันไหม

ลิเกสมัยก่อนกับปัจจุบันมีความแตกต่างกัน
สมัยก่อนจะเล่น ไปตามเนื้อเรื่องจริง คือเล่นในธรรม ส่วนปัจจุบันมีการ
เปลี่ยนแปลงประมุขขึ้นมา

3.4.3 ชอบดูส่วนไหนของการแสดงลิเก และชอบ
เรื่องแบบไหน

ความรู้สึกของคนแก่ เท่าที่ได้ไปสัมภาษณ์ ต่างก็ตอบว่า ชอบดูบทกลมาก
นอกจากนั้น ชอบบทโศก ส่วนเนื้อเรื่องนั้นชอบดูเรื่องธรรม

3.4.4 ลิเกให้ประโยชน์อะไรไหม

ลิเกให้ประโยชน์มาก เช่น ศึกษารำ
อักษร สอนไม่ให้แก่แก่กัน สอนให้เรานับถือพระมหากษัตริย์ พระพุทธเจ้า และ
ลิเกเป็นสิ่งที่ให้ความสนุกสนานมาก

3.5 สัมภาษณ์ชายชรา จำนวน 28 คน

3.5.1 ชอบดูลิเกหรือไม่ ถ้าชอบทำไมถึงชอบ และถ้า
ไม่ชอบเป็นเพราะอะไร

ต่างก็ตอบว่าชอบดูลิเก เพราะว่าลิเกนั้นเป็นเรื่องธรรม ทำให้ได้ศึกษาใน
ทางธรรมโดยทางอ้อม

3.5.2 ลิเกในสมัยก่อนกับปัจจุบัน มีความแตกต่างกันไหม
ลิเกสมัยก่อนกับปัจจุบัน แตกต่างกันมาก เช่น
สมัยก่อน ลิเก ไม่มีเครื่องเสียง ส่วนปัจจุบันมีเครื่องขยายเสียงช่วยในด้านการ
แสดง สมัยก่อนลิเกแสดงซ้ำยี่ดียวาก ส่วนปัจจุบันแสดงได้รวดเร็วกว่า
อีกอย่างหนึ่ง ลิเกปัจจุบันมีการผสมลูกทุ่งลูกกรุง เข้า ไปด้วย

3.5.3 ชอบकुส่วนไหนของการแสดงลิเก และชอบ
เรื่องแบบไหน

ความรู้สึกของคนแก่ส่วนมาก จะชอบकुเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรม อย่างเช่น คนแก่
คนหนึ่งบอกว่าชอบकुเรื่อง "บัวระวงค์" เพราะให้คติสอนใจดี ส่วนความรู้สึก
ที่ชอบकुส่วนไหนของลิเกนั้น พอสรุปได้ว่าคนแก่จะชอบकुที่ ฉากและบทร้องเพลง

3.5.4 คิดว่าลิเกให้อะไรแก่คุณไหม

ลิเกที่แสดงออกสู่สายตาประชาชนนั้น ก็มีลู่ที่จะ
ช่วยประชาชน โดยทางอ้อม จะสั่ง เกดได้จากกาการสัมภาษณ์ชายชรา ค่างก็ให้
สัมภาษณ์ว่าลิเกเมื่อคุณแล้ว ทำให้ได้รับประโยชน์ กล่าวคือ ลิเกให้ทั้งความ
สนุกสนานเพลิดเพลิน และจะสอนการให้อภัย ไม่ให้คิดแค้น มีกาการสอนให้
นับถือพระมหากษัตริย์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า นอกจากลิเกจะให้ความบันเทิง
ใจแล้ว ลิเกยังให้ข้อคิด คติสอนใจอีกด้วย

3.6 สัมภาษณ์คนหนุ่มสาว จำนวน 25 คน

ในการออกไปสัมภาษณ์คนหนุ่มสาว เท่าที่สังเกตเห็นคนหนุ่ม
สาวจะไม่ชอบลิเกแบบสมัยโบราณ แต่จะหันไปชอบคนตรีแบบสมัยใหม่ ที่เขา
กำลังนิยมกันอยู่ คนหนุ่มสาวจำนวน 19 คนบอกว่าไม่ชอบเพราะคุณแล้ว ไม่สนุก
หรือถ้าจะคุก็คุ ไปอย่างอื่น แต่ก็มีส่วนที่ชอบकुลิเก คือประมาณ 6 คน ว่า
ลิเกเป็นศิลปะของภาคเหนือที่หลากหลาย คนชอบकु โดยเฉพาะในช่วงงานบอย
ก็มีมหรสพอย่าง เกี่ยวคือลิเก ก็มีโอกาสที่จะคุลิเก นอกจากนั้นลิเกยังให้ความ
สนุกสนานเพลิดเพลิน มีสาระ ความรู้ ให้ข้อคิดสอนใจ

3.6.1 ลิเกสมัยก่อน และปัจจุบันมีความแตกต่างกันไหม
ลิเกมีความแตกต่างกัน ลิเกในสมัยก่อนจะแสดง

ในเรื่องธรรมล้วนๆ ส่วนปัจจุบันนี้มีการ เปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทันสมัย และ
ในสมัยก่อนลิเกจะเล่นเรื่องยาวแต่สมัยนี้มีการคัคให้สั้นลง เพราะมีสิ่งอื่นเข้า
มาแทรก เช่น คนตรี ฟลอร์โชว์

3.6.2 ชอบकुส่วนไหนของการแสดงลิเก และชอบ
เรื่องแบบไหน

ส่วนมากจะตอบว่า ชอบในบทกลก บทโศก และแต่งตัวสวยงาม ส่วนในด้าน
เนื้อเรื่องนั้น จะชอบเรื่องในแนวสมัยใหม่

3.6.3 คุณคิดว่าลิเกให้อะไรแก่คุณไหม

ลิเกให้ประโยชน์ต่อคนหนุ่มสาว ไม่ว่าจะเป็น
ในด้านความสนุกสนาน ให้ข้อคิดคติสอนใจ เช่น สอนให้รักกัน ให้อภัยกัน
ตลอดจนถึงให้ความสามัคคีกันด้วย

3.7 สัมภาษณ์พระ จำนวน 15 รูป

ในบรรดาพระผู้ให้สัมภาษณ์จากระดับเฒ่า ไปจนถึงท่านพระครูต่างก็กล่าวว่ชอบกุลีเก เพราะลิเกมีเนื้อหา ให้คติสอนใจ แทรกคติธรรม เช่นเรื่อง "บ๊วระวงศ์"

3.7.1 ลิเกในสมัยก่อนและปัจจุบันมีความแตกต่างกันใหม่
ลิเกสมัยก่อน กับลิเกในสมัยปัจจุบัน มีความแตกต่างกัน สมัยก่อนจะแสดงไปในแนวธรรม ส่วนปัจจุบันมีบ้างแต่ไม่มาก เพราะปัจจุบันลิเกมีการประยุกต์สิ่งอื่นเข้ามาใช้ เพื่อให้เข้ากับประชาชนทุกเพศทุกวัย อย่างเช่นมีการประยุกต์โดยมีการเพิ่มวงดนตรีเข้ามา

3.7.2 ชอบดูส่วนไหนของการแสดงลิเก
ชอบดูบทลลก ส่วนในด้านเนื้อหาชอบดูเรื่องธรรม อย่างเช่นเรื่อง "หงษ์หิน" มากกว่าที่จะชอบในด้านทันสมัย

3.7.3 คุณคิดว่าลิเกให้ประโยชน์อะไรแก่คุณไหม
พระกล่าวว่าลิเกทำให้สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีคติสอนใจ เช่นสอนถึงการหาดีหาชั่ว ช่วยให้นับถือพระมหากษัตริย์ และรักษาราชาศักดิ์ไม่ให้สูญหาย

3.8 สัมภาษณ์กรรมการวัด จำนวน 10 คน

กรรมการวัดกล่าวว่า เหตุที่นำลิเกมาแสดง เพราะเป็นคำนิยมของชาวบ้านมาแต่ตั้งเดิมว่าเมื่อถึงงานประเพณี งานบอยเมื่อไรจะต้องนำลิเกมาแสดง สิ่งนี้เองซึ่งให้เห็นว่า ลิเกนั้นเป็นของคู่กับงานประเพณีและในด้านความรู้สึกส่วนตัวของกรรมการวัดจำนวน 4 ท่านกล่าวว่าไม่ค่อยชอบดูเท่าไรแต่ที่นำลิเกมาเพราะต้องการเอาใจคณะศรัทธามากกว่า ส่วนอีก 6 คนท่านกล่าวว่าชอบกุลีเก เพราะลิเกเล่นไม่ซ้ำซากและมีครบทุกรสด้วย

3.8.1 ลิเกสมัยก่อนและปัจจุบันมีความแตกต่างกันใหม่
ในด้านความแตกต่างของลิเกนั้น สมัยก่อนจะแสดงซ้ำซัดซ้ำซากและจะแสดงเฉพาะเรื่องธรรม ส่วนปัจจุบันจะแสดงรวดเร็ว หันใจและเนื้อเรื่องก็มีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับยุคสมัย ในด้านการแต่งกายสมัยนี้จะสวยงามกว่า

3.8.2 ชอบดูส่วนไหนของการแสดงลิเก
ชอบดูที่บทลลก บทโศก ส่วนแนวเรื่องนั้นชอบดูที่เรื่องธรรม

3.8.3 สำหรับประโยชน์ที่มีต่อกรรมการวัดนั้น คือให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สร้างความสัมพันธ์กัน
ในแง่ของชาวบ้านกับคณะลิเกและชาวบ้านกับชาวบ้านต่างถิ่นที่มาช่วยในงานบอย นอกจากนั้นลิเกยังให้ข้อคิดคติสอนใจ เช่นสอนให้นับถือพระมหากษัตริย์ให้รักซึ่งกันและกัน ไม่ให้มีการก่กั้น และคติสอนใจนั้นสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตด้วย

แบบสอบถามชุดที่ 2

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีคอลลีเกในล้านนา จาก ตำบลบ้านภาค อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน

<u>ผู้ให้ข้อมูล</u>	10 - 20 ปี	ร้อยละ	15
	21 - 30 ปี	ร้อยละ	32.5
	31 - 40 ปี	ร้อยละ	27.5
	41 - 50 ปี	ร้อยละ	12.5
	51 - 60 ปี	ร้อยละ	5
	61 - 70 ปี	ร้อยละ	5
	71 - 80 ปี	ร้อยละ	2.5

<u>เพศ</u>	ชาย	ร้อยละ	35
	หญิง	ร้อยละ	65

<u>การศึกษา</u>	ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	70
	ระดับต่ำกว่าประถมปีที่ 4	ร้อยละ	5
	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	15
	ระดับประโยควิชาชีพ - อนุปริญญา	ร้อยละ	2.5
	ระดับอุดมศึกษา	ร้อยละ	5
ระดับปริญญาตรี	ร้อยละ	2.5	

<u>อาชีพ</u>	หานา	ร้อยละ	25.0
	แม่บ้าน	ร้อยละ	2.5
	รับราชการ	ร้อยละ	2.5
	ค้าขาย	ร้อยละ	25.0
	รับจ้าง	ร้อยละ	37.5
	นักเรียนนักศึกษา	ร้อยละ	7.5

1.1 ท่านชอบคอลลีเกหรือไม่

ร้อยละ 87.5	ชอบ	ชายร้อยละ 17.5	หญิงร้อยละ 50
ร้อยละ 12.5	ไม่ชอบ	ชายร้อยละ 7.5	หญิงร้อยละ 5
ร้อยละ 20.0	พอทนคู่ได้	ชายร้อยละ 7.5	หญิงร้อยละ 12.5

- 1.2 ท่านเคยฟังหรือคูลีเกหรือไม่ว่า
ร้อยละ	95	เคย
ร้อยละ	20.0	จากวิทยุ
ร้อยละ	57.5	จากโทรทัศน์
ร้อยละ	80.0	จากงานต่างๆ ในหมู่บ้าน
ร้อยละ	5	ไม่เคย
- 1.3 ถ้าท่านชอบคูลีเกเหตุผลเพราะ
ร้อยละ	52.5	สนุกสนานดี
ร้อยละ	52.5	ให้ข้อคิดสอนใจดี
ร้อยละ	50.0	เพราะเป็นประเพณี
ร้อยละ	0	อื่น ๆ
- 1.4 ถ้าท่านไม่ชอบเป็นเพราะ
ร้อยละ	25.0	เขยไม่ทันสมัย
ร้อยละ	5.0	ยึดยากไม่ทันใจ
ร้อยละ	5.0	ไม่รู้จะดูไปทำไม
ร้อยละ	0	อื่น ๆ
- 1.5 ท่านคิดว่าลีเก ให้ข้อคิดและมีประโยชน์ในด้านค่านิยมทางสังคมและศาสนาหรือไม่
- 1.5.1 ท่านคิดว่าลีเกมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านหรือไม่
ร้อยละ	95.0	ใช่
ร้อยละ	5.0	ไม่ใช่
- 1.5.2 เนื้อหาของลีเกให้ข้อคิดและคติสอนใจในด้านต่างๆ ต่อไปนี้
- การให้อภัย
ร้อยละ	87.5	ใช่
ร้อยละ	12.5	ไม่ใช่
- สอนไม่ให้แก้แค้น
ร้อยละ	80.0	ใช่
ร้อยละ	20.0	ไม่ใช่
- การแก้ปัญหาในครอบครัว
ร้อยละ	92.5	ใช่
ร้อยละ	7.5	ไม่ใช่

- 1.5.3 ลิเก เป็นมหรสพอย่างหนึ่งของล้านนา และยังเป็นการอนุรักษ์
ศิลปะพื้นบ้านอย่างหนึ่ง
ร้อยละ 100 ใช่
ร้อยละ 0 ไม่ใช่
- 1.5.4 ท่านคิดว่าลิเก เป็นศิลปะที่ให้ความสนุกสนาน เหลลิกเพลินหรือไม่
ร้อยละ 95.0 ใช่
ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่
- 1.5.5 ท่านคิดว่าลิเกให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติหรือไม่
ร้อยละ 95.0 ใช่
ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่
- 1.5.6 เนื้อเรื่องของลิเกทำให้เรารู้ถึงค่านิยมของสังคมในสมัยนั้น
ร้อยละ 95.0 ใช่
ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่
- 1.5.7 ท่านคิดว่าลิเกมีส่วนช่วยสนับสนุนให้จงรักภักดีต่อ
พระมหากษัตริย์หรือไม่
ร้อยละ 42.5 มีมาก
ร้อยละ 50.0 มีบ้าง
ร้อยละ 7.5 มีน้อย
ร้อยละ 0 ไม่มี
- 1.5.8 ถ้าลิเกมาแสดงหมู่บ้านท่านเร็ว ๆ นี้ ท่านจะ ไปดูไหม
ร้อยละ 65.0 ไป ชายร้อยละ 15 หญิงร้อยละ 50
ร้อยละ 5.0 ไม่ไป ชายร้อยละ 5 หญิงร้อยละ 0
ร้อยละ 30.0 แล้วแต่โอกาส ชายร้อยละ 10
หญิงร้อยละ 20
- 1.5.9 ท่านคิดว่าต่อไปในอนาคต ลิเกจะยังมีประโยชน์มากขึ้น
หรือน้อยลงในสังคม
ร้อยละ 40.0 เหมือนเดิม
ร้อยละ 22.5 มากขึ้น
ร้อยละ 37.5 น้อยลง

1.5.10 เหตุผลอื่น ๆ ที่ลิเกมีประโยชน์ทางค่านิยมทางสังคมและศาสนา

- ให้ความสนุกสนานแก่ชาวบ้าน
- คราบใจที่มีงานบอยหรืองานฉลองต่างๆ คราบนั้นก็ยังมึ
ลิเกอยู่
- ตัวละครที่แสดงลิเกสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตจริงของคนใน
สังคม
- ลิเกให้ข้อคิดทางศาสนามาก
- ลิเกมีข้อคิดทางศาสนามากกว่าทางสังคม

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของหมู่บ้านแป้น ตำบลบ้านแป้น
อำเภอเมือง จังหวัดลาพูน จำนวน 40 คน

<u>ผู้ให้ข้อมูล</u>	10 - 20 ปี	ร้อยละ	10.0
	21 - 30 ปี	ร้อยละ	65.0
	31 - 40 ปี	ร้อยละ	10.0
	41 - 50 ปี	ร้อยละ	2.5
	51 - 60 ปี	ร้อยละ	10.0
	61 - 70 ปี	ร้อยละ	2.5

<u>เพศ</u>	ชาย	ร้อยละ	50
	หญิง	ร้อยละ	50

<u>การศึกษา</u>	ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6	ร้อยละ	65
	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6	ร้อยละ	22.5
	ระดับประโยควิชาชีพ - อนุปริญญา	ร้อยละ	12.5

<u>อาชีพ</u>	ทานา	ร้อยละ	35.0
	แม่บ้าน	ร้อยละ	7.5
	ค้าขาย	ร้อยละ	20.0
	รับจ้าง	ร้อยละ	22.5
	นักเรียนนักศึกษา	ร้อยละ	15.0

2.1 ท่านชอบคูลิเกหรือไม่

ร้อยละ	67.5	ชอบ	ชายร้อยละ	30	หญิงร้อยละ	37.5
ร้อยละ	12.5	ไม่ชอบ	ชายร้อยละ	7.5	หญิงร้อยละ	5
ร้อยละ	20.0	พอทนคู่ได้	ชายร้อยละ	12.5	หญิงร้อยละ	7.5

- 2.2 ท่านเคยฟังหรือดูลิเกหรือไม่
ร้อยละ	87.5	เคย
ร้อยละ	32.5	จากวิทยุ
ร้อยละ	47.5	จากโทรทัศน์
ร้อยละ	80.0	จากงานต่างๆ ในหมู่บ้าน
ร้อยละ	12.5	ไม่เคย
- 2.3 ถ้าท่านชอบดูลิเก เหตุผลเพราะ
ร้อยละ	50.0	สนุกสนานดี
ร้อยละ	62.0	ให้ข้อคิดสอนใจดี
ร้อยละ	30.0	เพราะเป็นประเพณี
ร้อยละ	0	อื่น ๆ
- 2.4 ถ้าท่านไม่ชอบเป็นเพราะ
ร้อยละ	25.0	เขยไม่ทันสมัย
ร้อยละ	30.0	มีคยาคไม่ทันใจ
ร้อยละ	5.0	ไม่รู้จะดูไปทำไม
ร้อยละ	0	อื่น ๆ
- 2.5 ท่านคิดว่าลิเก ให้ข้อคิดและมีประโยชน์ในด้านค่านิยมทางสังคมและศาสนาหรือไม่
- 2.5.1 ท่านคิดว่าลิเกมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านหรือไม่
ร้อยละ	97.5	ใช่
ร้อยละ	2.5	ไม่ใช่
- 2.5.2 เนื้อหาของลิเกให้ข้อคิดและคติสอนใจในด้านต่างๆ ต่อไปนี้
- การให้ทักษิ

ร้อยละ	97.5	ใช่
ร้อยละ	2.5	ไม่ใช่

 - สอนไม่ให้แก่แก้น

ร้อยละ	92.5	ใช่
ร้อยละ	7.5	ไม่ใช่

 - การแก้ปัญหาในครอบครัว

ร้อยละ	100.0	ใช่
ร้อยละ	0	ไม่ใช่

- 2.5.3 ลิเก เป็นมหรสพอย่างหนึ่งของล้านนา และยังเป็นการอนุรักษ์
ศิลปะพื้นบ้านอย่างหนึ่ง
ร้อยละ 97.5 ใช่
ร้อยละ 2.5 ไม่ใช่
- 2.5.4 ท่านคิดว่าลิเกเป็นศิลปะที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือไม่
ร้อยละ 95.0 ใช่
ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่
- 2.5.5 ท่านคิดว่าลิเกให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติหรือไม่
ร้อยละ 97.5 ใช่
ร้อยละ 2.5 ไม่ใช่
- 2.5.6 เนื้อเรื่องของลิเกทำให้เรารู้ถึงค่านิยมของสังคมในสมัยนั้น
ร้อยละ 87.5 ใช่
ร้อยละ 12.5 ไม่ใช่
- 2.5.7 ท่านคิดว่าลิเกมีส่วนช่วยสนับสนุนให้จงรักภักดีต่อ
พระมหากษัตริย์หรือไม่
ร้อยละ 32.5 มีมาก
ร้อยละ 65.0 มีบ้าง
ร้อยละ 2.5 มีน้อย
ร้อยละ 0 ไม่มี
- 2.5.8 ถ้าลิเกมาแสดงหมู่บ้านท่านเร็วว นี้ ท่านจะไปคูโหม
ร้อยละ 62.5 ไป ชายร้อยละ 32.5 หญิงร้อยละ 30
ร้อยละ 2.5 ไม่ไป ชายร้อยละ 0 หญิงร้อยละ 2.5
ร้อยละ 35.0 แล้วแต่โอกาส ชายร้อยละ 17.5
หญิงร้อยละ 17.5
- 2.5.9 ท่านคิดว่าต่อไปในอนาคต ลิเกจะยังมีประโยชน์มากขึ้น
หรือน้อยลงในสังคม
ร้อยละ 40.0 เหมือนเดิม
ร้อยละ 35.0 มากขึ้น
ร้อยละ 25.0 น้อยลง

- 2.5.10 เหตุผลอื่น ๆ ที่ลิเกมีประโยชน์ทางค่านิยมทางสังคมและศาสนา
- ลิเกมีประโยชน์ทางด้านสังคมมากกว่าศาสนา
 - ลิเกเป็นประเพณีที่มีมานาน ทำให้ผู้ชมจดจำได้ดีเท่ากับ การชมละคร
 - ลิเกทำให้ผู้ชมบางส่วนที่ตีมาปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต
 - คติการสอนของลิเกช่วยประชาชนได้มาก
 - ลิเกมีประโยชน์ทางด้านสังคมและศาสนามาก

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน

<u>ผู้ให้ข้อมูล</u>	10 - 20 ปี	ร้อยละ	10.0	
	21 - 30 ปี	ร้อยละ	65.0	
	31 - 40 ปี	ร้อยละ	15.0	
	41 - 50 ปี	ร้อยละ	10.0	
<u>เพศ</u>	ชาย	ร้อยละ	50	
	หญิง	ร้อยละ	50	
<u>การศึกษา</u>	ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	25	
	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	10	
	ระดับอุดมศึกษา	ร้อยละ	15	
	ระดับประโยควิชาชีพ	- อนุปริญญา	ร้อยละ	25
	ระดับปริญญาตรี		ร้อยละ	25
<u>อาชีพ</u>	พระ	ร้อยละ	5.0	
	รับราชการ	ร้อยละ	5.0	
	ค้าขาย	ร้อยละ	20.0	
	รับจ้าง	ร้อยละ	25.0	
	นักเรียนนักศึกษา	ร้อยละ	45.0	
<u>หมู่บ้าน</u>	อำเภอเมือง	ร้อยละ	40.0	
	ตำบลพระสิงห์	ร้อยละ	30.0	
	อำเภอสันกำแพง	ร้อยละ	5.0	
	สันกำแพง	ร้อยละ	5.0	
	บ่อหิน	ร้อยละ	5.0	
	ตำบลวัดเกต	ร้อยละ	15.0	

3.1 ท่านชอบคูลีเกหรือไม่

ร้อยละ 40.0 ชอบ ชายร้อยละ 15 หญิงร้อยละ 25
ร้อยละ 10.0 ไม่ชอบ ชายร้อยละ 5 หญิงร้อยละ 5
ร้อยละ 50.0 พหุหนกู่ได้ ชายร้อยละ 25 หญิงร้อยละ 25

3.2 ท่านเคยฟังหรือคูลีเกหรือไม่

ร้อยละ 95.0 เคย
ร้อยละ 15.0 จากวิทยุ
ร้อยละ 55.0 จากโทรทัศน์
ร้อยละ 45.0 จากงานต่างๆ ในหมู่บ้าน
ร้อยละ 5.0 ไม่เคย

3.3 ถ้าท่านชอบคูลีเก เหตุผลเพราะ

ร้อยละ 45.0 สนุกสนานดี
ร้อยละ 20.0 ให้ข้อคิดสอนใจดี
ร้อยละ 20.0 เพราะเป็นประเพณี
ร้อยละ 0 อื่น ๆ

3.4 ถ้าท่านไม่ชอบเป็นเพราะ

ร้อยละ 5.0 เคยไม่ทันสมัย
ร้อยละ 45.0 ยึดยากไม่ทันใจ
ร้อยละ 5.0 ไม่รู้จะดูไปทำไม
ร้อยละ 0 อื่น ๆ

3.5 ท่านคิดว่าลีเก ให้ข้อคิดและมีประโยชน์ในด้านค่านิยมทางสังคมและศาสนาหรือไม่

3.5.1 ท่านคิดว่าลีเกมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านหรือไม่

ร้อยละ 80.0 ใช่
ร้อยละ 20.0 ไม่ใช่

3.5.2 เนื้อหาของลีเกให้ข้อคิดและคติสอนใจในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

- การให้ถ้อย
ร้อยละ 80.0 ใช่
ร้อยละ 20.0 ไม่ใช่

- สอนไม่ให้แก้แค้น
ร้อยละ 75.0 ใช่
ร้อยละ 25.0 ไม่ใช่

- การแก้ปัญหาในครอบครัว
 - ร้อยละ 70.0 ใช่
 - ร้อยละ 30.0 ไม่ใช่

- 3.5.3 ลีเก เป็นมหรสพอย่างหนึ่งของล้านนา และยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านอย่างหนึ่ง
 - ร้อยละ 90.0 ใช่
 - ร้อยละ 10.0 ไม่ใช่

- 3.5.4 ท่านคิดว่าลีเก เป็นศิลปะที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือไม่
 - ร้อยละ 95.0 ใช่
 - ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่

- 3.5.5 ท่านคิดว่าลีเกให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติหรือไม่
 - ร้อยละ 85.0 ใช่
 - ร้อยละ 15.0 ไม่ใช่

- 3.5.6 เนื้อเรื่องของลีเกทำให้เราารู้ถึงค่านิยมของสังคมในสมัยนั้น
 - ร้อยละ 85.0 ใช่
 - ร้อยละ 15.0 ไม่ใช่

- 3.5.7 ท่านคิดว่าลีเกมีส่วนช่วยสนับสนุนให้จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์หรือไม่
 - ร้อยละ 30.0 มีมาก
 - ร้อยละ 65.0 มีบ้าง
 - ร้อยละ 0 มีน้อย
 - ร้อยละ 5.0 ไม่มี

- 3.5.8 ถ้าลีเกมาแสดงหมู่บ้านท่านเร็วว นี้ ท่านจะ ไปดูไหม
 - ร้อยละ 20.0 ไป ชายร้อยละ 5 หญิงร้อยละ 15
 - ร้อยละ 10.0 ไม่ไป ชายร้อยละ 5 หญิงร้อยละ 5
 - ร้อยละ 70.0 แล้วแต่โอกาส ชายร้อยละ 35
หญิงร้อยละ 35

- 3.5.9 ท่านคิดว่าต่อไปในอนาคต ลีเกจะยังมีประโยชน์มากขึ้นหรือน้อยลงในสังคม
 - ร้อยละ 25.0 เหมือนเดิม
 - ร้อยละ 10.0 มากขึ้น
 - ร้อยละ 65.0 น้อยลง

- 3.5.10 เหตุผลอื่นๆ ที่ลิเกมีประโยชน์ทางค่านิยมทางสังคมและศาสนา
- ลิเกสื่อความหมายให้กับชาวบ้านได้มากที่สุด
 - สาเหตุที่ลิเกเลื่อมความนิยมไป เพราะดนตรี ภาพยนตร์ มีส่วนทำให้ค่านิยมของลิเกเลื่อมลง
 - ลิเกทำให้เกิดความสนุกสนานสำหรับคนที่ชอบและอาจทำให้เกิดความคิด และนำไปปฏิบัติได้

4. แบบสอบถาม ความคิดเห็นของประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลาหุณ จำนวน 20 คน

<u>ผู้ให้ข้อมูล</u>	10 - 20 ปี	ร้อยละ	20.0
	21 - 30 ปี	ร้อยละ	50.0
	31 - 40 ปี	ร้อยละ	10.0
	41 - 50 ปี	ร้อยละ	10.0
	51 - 60 ปี	ร้อยละ	5.0
	61 - 70 ปี	ร้อยละ	5.0

<u>เพศ</u>	ชาย	ร้อยละ	25
	หญิง	ร้อยละ	75

<u>การศึกษา</u>	ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	15
	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ	20
	ระดับประโยควิชาชีพ - อนุปริญญา	ร้อยละ	30
	ระดับปริญญาตรี	ร้อยละ	5
	ไม่บอกการศึกษา	ร้อยละ	30

<u>อาชีพ</u>	รับจ้าง	ร้อยละ	25.0
	ค้าขาย	ร้อยละ	35.0
	ทนาย	ร้อยละ	5.0
	รับราชการ	ร้อยละ	10.0
	นักศึกษา	ร้อยละ	15.0
	แม่บ้าน	ร้อยละ	10.0

<u>หมู่บ้าน</u>	ท่าสิงห์	ร้อยละ	15.0
	ทุ่งอาทิตย์	ร้อยละ	5.0
	เวียงทอง	ร้อยละ	10.0
	สันคันธง	ร้อยละ	10.0
	ในเมือง	ร้อยละ	55.0
	สันคอนรวม	ร้อยละ	5.0

- 4.1 ท่านชอบคูลีเกหรือไม่
ร้อยละ 65.0 ชอบ ชายร้อยละ 10 หญิงร้อยละ 55
ร้อยละ 5.0 ไม่ชอบ ชายร้อยละ 0 หญิงร้อยละ 5
ร้อยละ 30.0 พอทนดูได้ ชายร้อยละ 15 หญิงร้อยละ 15
- 4.2 ท่านเคยฟังหรือคูลีเกหรือไม่
ร้อยละ 100.0 เคย
ร้อยละ 25.0 จากวิทยุ
ร้อยละ 50.0 จากโทรทัศน์
ร้อยละ 75.0 จากงานต่างๆ ในหมู่บ้าน
ร้อยละ 0 ไม่เคย
- 4.3 ถ้าท่านชอบคูลีเก เหตุผลเพราะ
ร้อยละ 65.0 สนุกสนานดี
ร้อยละ 45.0 ให้ข้อคิดสอนใจดี
ร้อยละ 35.0 เพราะเป็นประเพณี
ร้อยละ 0 อื่น ๆ
- 4.4 ถ้าท่านไม่ชอบเป็นเพราะ
ร้อยละ 5.0 เซษไม่ทันสมัย
ร้อยละ 40.0 ยึดยากไม่ทันใจ
ร้อยละ 5.0 ไม่รู้จะดูไปทำไม
ร้อยละ 0 อื่น ๆ
- 4.5 ท่านคิดว่าลีเก ให้ข้อคิดและมีประโยชน์ในค่านิยมทางสังคมและศาสนาหรือไม่
- 4.5.1 ท่านคิดว่าลีเกมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านหรือไม่
ร้อยละ 90.0 ใช่
ร้อยละ 10.0 ไม่ใช่
- 4.5.2 เนื้อหาของลีเกให้ข้อคิดและคติสอนใจในค่านิยมทางสังคม คอ โปนี่
- การให้โทษ
ร้อยละ 100.0 ใช่
ร้อยละ 0 ไม่ใช่
 - สอนไม่ให้แก้แค้น
ร้อยละ 45.0 ใช่
ร้อยละ 55.0 ไม่ใช่

- การแก้ปัญหาในครอบครัว
ร้อยละ 75.0 ใช่
ร้อยละ 25.0 ไม่ใช่
- 4.5.3 ลีเก เป็นมทรสพอย่างหนึ่งของล้านนา และยังเป็นคารอนุรักษ์
ศิลปะพื้นบ้านอย่างหนึ่ง
ร้อยละ 100.0 ใช่
ร้อยละ 0 ไม่ใช่
- 4.5.4 ท่านคิดว่าลีเก เป็นศิลปะที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือไม่
ร้อยละ 100.0 ใช่
ร้อยละ 0 ไม่ใช่
- 4.5.5 ท่านคิดว่าลีเกให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติหรือไม่
ร้อยละ 95.0 ใช่
ร้อยละ 5.0 ไม่ใช่
- 4.5.6 เนื้อเรื่องของลีเกทำให้เรารู้ถึงค่านิยมของสังคมในสมัยนั้น
ร้อยละ 100.0 ใช่
ร้อยละ 0 ไม่ใช่
- 4.5.7 ท่านคิดว่าลีเกมีส่วนช่วยสนับสนุนให้จงรักภักดีต่อ
พระมหากษัตริย์หรือไม่
ร้อยละ 50.0 มีมาก
ร้อยละ 45.0 มีบ้าง
ร้อยละ 0 มีน้อย
ร้อยละ 5.0 ไม่มี
- 4.5.8 ถ้าลีเกมาแสดงหมู่บ้านเราเร็วนี้ ท่านจะไปดูไหม
ร้อยละ 15.0 ไป ชายร้อยละ 5 หญิงร้อยละ 10
ร้อยละ 5.0 ไม่ไป ชายร้อยละ 0 หญิงร้อยละ 5
ร้อยละ 80.0 แล้วแต่โอกาส ชายร้อยละ 20
หญิงร้อยละ 60
- 4.5.9 ท่านคิดว่าต่อไปในอนาคต ลีเกจะยังมีประโยชน์มากขึ้น
หรือน้อยลงในสังคม
ร้อยละ 40.0 เหมือนเดิม
ร้อยละ 0 มากขึ้น
ร้อยละ 60.0 น้อยลง

- 4.5.10 เหตุผลอื่นๆ ที่ลิเกมีประโยชน์ทางค่านิยมทางสังคมและศาสนา
- ลิเกมีประโยชน์ทั้งสองด้านเพราะปัจจุบันลิเกแสดงแบบ
ลิเกประยุกต์
 - ช่วยให้เราเข้าถึง ค่านิยมทางศาสนาและสังคมพอควร
 - คิดว่าลิเกมีประโยชน์ทั้งสองอย่าง เพราะได้รู้ถึงการ
ดำรงชีวิตของคนโบราณกาล
 - คิดว่าพอจะมีประโยชน์ในทางศาสนาและบ้านเมือง อีกทั้ง
สังคมด้วย
 - ลิเกมีประโยชน์และให้คุณค่าทาง ศาสนามากกว่า

PAYAP UNIVERSITY